

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Dato: 20. juni 2006
Dok.: LBN41947

Udkast til tale

til ministeren til brug for besvarelse af samråds-
spørgsmål AK fra Folketingets Retsudvalg torsdag
den 22. juni 2006.

Spørgsmål:

*"Vil ministeren uddybe sit svar på spørgsmål
410?"*

Svar:

1. Spørgsmål 410 udspringer af en undersøgelse fra Center for Voldtægts ofre på Rigshospitalet. Undersøgelsen fokuserer bl.a. på politiets behandling af voldtægtsager og forurettedes oplevelser af retssystemet.

Til brug for min besvarelse af spørgsmålet indhentede jeg en udtalelse fra Rigsadvokaten og Foreningen af Politimestre i Danmark. Udtalelserne er gengivet i besvarelsen.

Rapporten indeholder en række konklusioner og anbefalinger.

Jeg vil først kommentere rapportens vurdering af, om politiet er for tilbageholdende med at rejse tiltale i voldtægtsager.

Der næst vil jeg gennemgå spørgsmålet om politiets og anklagemyndighedens behandling af anmeldelser om voldtægt og efterforskning af sagen og herunder også

komme ind på spørgsmålet om, hvordan sagemes udfald meddeles den forurettede.

Endelig vil jeg komme ind på sagsbehandlingstiderne i voldtægtsager samt arbejdet med at revidere en vejledning til bl.a. voldtægts ofre.

2. Det første, jeg vil komme ind på, er som nævnt spørgsmålet om, hvorvidt politiet er for tilbageholdende med at rejse tiltale i voldtægtsager.

Først og fremmest vil jeg gerne understrege, at voldtægt er en afskyelig forbrydelse, og at sager om formodet voldtægt altid er stærkt belastende for alle parter.

De såkaldte kontaktvoldtægter, hvor gerningsmanden og forurettede kender hinanden i forvejen, er imidlertid særligt vanskelige rent bevismæssigt. Det skyldes selvfølgelig, at det alt andet lige er langt sværere at bevise gerningsmandens skyld, hvis der er tale om ”ord mod

ord”, og der ikke umiddelbart foreligger tekniske beviser.

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål 410, følger det af retsplejelovens § 96, stk. 1, at de offentlige anklageres opgave i samarbejde med politiet er at følge forbrydelser. Anklagemyndigheden skal i den forbindelse være garant for, at skyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Princippet kaldes anklagemyndighedens objektivitetsprincip og er et grundlæggende princip i strafferetsplejen. Som det også fremgår af min besvarelse, anses princippet for at være en af de vigtigste retssikkerhedsgarantier.

At være forurettet i en formodet voldtægtssag ønsker man ikke for nogen. Og jeg kan godt sætte mig ind i, at det umiddelbart kan virke uforståeligt, at politiet ikke bare ”prøver sagen” for en dommer.

Som Rigsadvokaten anfører i besvarelsen af spørgsmål nr. 410, ville det imidlertid ikke være i overensstemmelse med anklagemyndighedens objektivitetsprincip, hvis anklagemyndigheden rejste tiltale i sager, hvor der var en sådan tvivl om beviserne, at der ikke var en rimelig udsigt til domfældelse.

Jeg er enig med Rigsadvokaten i, at vi ikke skal gå på kompromis med dette grundlæggende princip.

Herudover vil jeg gerne sige – og det fremgår også af min besvarelse – at tiltale i sager, hvor der er en sådan tvivl om beviserne, at der ikke er udsigt til domfældelse, ville indebære en yderligere belastning for forurettede, der skulle afgive forklaring i retten, og som formentlig efterfølgende ville opleve en frifindelse som en stempling af hendes forklaring som utroværdig.

Endelig vil jeg henvide til min besvarelse, hvoraf det også fremgår, at der i 2004 skete frifindelse i 29 sager af i alt 123 sager, hvor der var rejst tiltale for voldtægt. Det svarer til 23,5 pct. af sagerne. Det er en ganske høj frifindelsesprocent, hvis vi sammenligner med anden personfarlig kriminalitet.

Alt i alt er det min opfattelse, at der ikke er grundlag for at sige, at politiet og anklagemyndigheden er for tilbageholdende med at rejse tiltale i voldtægtssager.

2. Det betyder naturligvis ikke, at vi skal afvise at se nærmere på politiets og anklagemyndighedens behandling af anmeldelser om voldtægt og efterforskning af sagen.

Som det fremgår af min besvarelse, finder der en omfattende undervisning sted på politiskolen vedrørende

håndteringen af bl.a. voldtægtsager. Politireformen vil med større og mere slagkraftige politikredse herudover skabe mulighed for at styrke specialiseringen på en række områder.

I rapporten anbefales det, at Rigsadvokaten fastsætter retningslinjer om anklagernes vurdering af beviser og troværdighed.

Når en anklager skal træffe beslutning om at rejse tiltale i en straffesag, beror det altid på et samlet skøn. I det skøn indgår alle oplysninger i sagen.

Det drejer sig især om forurettedes og gerningsmandens troværdighed, genetiske spor og andre tekniske spor. Herudover vil der typisk indgå andre vidners forklaringer om parternes adfærd før og efter overgrebet.

Som det også fremgår af min besvarelse, kan man ikke på forhånd fastlægge den indbyrdes vægt mellem alle

disse oplysninger. Anklageren i en straffesag er simpelthen forpligtet til at tage alle oplysninger med i sine overvejelser, og man kan ikke generalisere vurderingen på en sådan måde, at det vil tjene som en reel vejledning for anklageren.

Jeg kan derfor ikke støtte denne anbefaling.

I rapporten anbefales det også, at der i den såkaldte slutskrivelse til den forerettede bør være en grundig argumentation og gennemsigthed.

Det kan jeg naturligvis kun fuldt ud tilslutte mig.

Rigsadvokaten har udarbejdet en vejledning om, hvilke krav der stilles til begrundelsen af en afgørelse om påtaleopgivelse.

Det fremgår bl.a. af vejledningen, at det skal sikres, at parterne får alle relevante oplysninger, så de på et fyl-

destørende grundlag kan tage stilling til, om afgørelsen bør påklages. Det fremgår endvidere af vejledningen, at påtaleopgivelsen skal formuleres på en sådan måde, at forurettede ikke opfatter den som stødende.

Jeg går ud fra, at politiet og anklagemyndigheden følger Rigsadvokatens vejledning også i voldtægtssager, og jeg finder derfor ikke anledning til at iværksætte yderligere initiativer.

3. Rapporten indeholder også en anbefaling om, at der tages en personlig samtale med kvinden i sager, hvor der sker påtaleopgivelse.

Som jeg tidligere har redegjort for her i udvalget, har Rigsadvokaten fastsat retningslinjer for en særlig ordning med udpegning af en kontaktperson for vidner – og dermed også forurettede – i straffesager.

Der skal således i hver politikreds udpeges en kontaktperson for vidner med henblik på at lette kontakten mellem politiet og vidnet og modvirke misforståelser som følge af, at flere medarbejdere taler med vidnet.

Kontaktpersonens opgave er at hjælpe og støtte vidnet, når vidnet henvender sig til politiet, samt at vejlede vidnet om f.eks. reglerne om dørlukning mv.

Hovedområdet for ordningen er sager om grovere straf-felovsovertrædelser, f.eks. sager om vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet samt sager om sædelighedsforbrydelser og narkotikakriminalitet.

Som jeg tidligere har oplyst, er der efter min opfattelse tale om en god ordning. Men dette forudsætter naturligvis, at der bliver udpeget en kontaktperson, når der er behov for det, og at kontaktpersonen er meget opmærksom på sine forpligtelser.

Som jeg tilkendegav på et samråd her i udvalget den 23. maj i år, vil jeg bede Rigsadvokaten om at evaluere kontaktpersonordningen.

I lyset af rapportens konklusioner og anbefalinger vil jeg – som det også fremgår af besvarelsen af spørgsmål 410 – endvidere tage initiativ til drøftelser med Rigsadvokaten og Foreningen af Politimestre i Danmark med henblik på at sikre, at forurettede i voldtægtssager tilbydes en samtale med kontaktpersonen i forbindelse med en eventuel påtaleopgivelse.

Dette forslag vil blive taget op i forbindelse med Rigsadvokatens evaluering af kontaktpersonordningen.

4. Rapportens konklusioner og anbefalinger giver anledning til en række overvejelser. Jeg har redegjort for flere af dem. En yderligere overvejelse vedrører sagsbehandlingstiderne i voldtægtssager.

Det er vigtigt, at voldtægtssager bliver indbragt for retten så hurtigt som overhovedet muligt.

Justitsministeriet tog i 2005 efter en folketingsbeslutning initiativ til en indberetningsordning om sagsbehandlingstiden i voldtægtssager. Efter indberetningsordningen bør det tilstræbes, at det samlede tidsforbrug fra sigtelsen til sagens indbringelse for retten ikke overstiger 60 dage.

Jeg har netop modtaget Rigsadvokatens første redegørelse om ordningen, og redegørelsen er den 31. maj sendt til Retsudvalget.

Rigsadvokatens opgørelse for 2. halvår 2005 viser, at politiet og anklagemyndigheden fortsat må arbejde for at nedbringe sagsbehandlingstiden i voldtægtssager.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at Rigsadvokaten forventer, at flere voldtægtssager i 2006 vil kunne behandles inden for de fastsatte målsætninger.

Samtidig er det klart, at det som anført af Rigsadvokaten heller ikke fremover kan forventes, at målsætningerne kan opfyldes i alle sager. Det gælder bl.a. i sager, hvor der skal gennemføres dna-profilanalyser, og sager, der omfatter flere gerningsmænd eller flere voldtægter.

Imidlertid siger det sig selv, at der skal arbejdes på, at tallene bliver bedre for 2006, og jeg går derfor ud fra, at politiet og anklagemyndigheden er meget opmærksomme på at få nedbragt sagsbehandlingstiderne yderligere.

5. Afslutningsvist kan jeg oplyse, at et udkast til en revideret vejledning, der skal udleveres bl.a. til voldtægts ofre, har været sendt i høring hos en række myndigheder og organisationer, herunder også Center for Voldtægts ofre på Rigshospitalet.

Justitsministeriet vil i løbet af kort tid have færdiggjort arbejdet, så vejledningen kan udsendes til politikredse-
ne. Vejledningen vil naturligvis også blive sendt til voldtægtscentre-
ne.

Jeg håber, at jeg med denne uddybende redegørelse har besvaret de spørgsmål, som rapporten fra Center for Voldtægts ofre rejser.